

ZARZĄDZENIE MINISTRA FINANSÓW

z dnia 7 marca 1961 r.

w sprawie ramowych zasad normowania środków obrotowych oraz planowania pasywów stałych w niektórych przedsiębiorstwach państwowych.

Na podstawie § 35 ust. 1 i § 44 ust. 4 uchwały nr 387 Rady Ministrów z dnia 17 listopada 1960 r. w sprawie zasad gospodarki finansowej państwowych przedsiębiorstw przemysłowych i ich zjednoczeń objętych planowaniem centralnym (Monitor Polski Nr 91, poz. 411) zarządza się, co następuje:

I. Normatywy środków obrotowych.

§ 1. 1. Przedsiębiorstwa państwowe objęte przepisami uchwały nr 387 Rady Ministrów z dnia 17 listopada 1960 r. w sprawie zasad gospodarki finansowej państwowych przedsiębiorstw przemysłowych i ich zjednoczeń objętych planowaniem centralnym (Monitor Polski Nr 91, poz. 411) oraz przedsiębiorstwa, na które zostały rozciągnięte przepisy tej uchwały, zwane dalej „przedsiębiorstwami”, obowiązane są sporządzać plany normatywów środków obrotowych. Plany te stanowią część składową rocznych planów techniczno-ekonomicznych przedsiębiorstwa.

2. Normatywy środków obrotowych powinny określać ekonomicznie uzasadnione wielkości tych środków, niezbędnych do zapewnienia ciągłości planowanych procesów produkcji i obrotu.

3. Suma wyrażonych wartościowo normatywów poszczególnych składników środków obrotowych stanowi ogólny normatyw finansowy, określający stałe potrzeby przedsiębiorstwa w zakresie środków normowanych.

4. Przedsiębiorstwa ustalają wysokość normatywu środków obrotowych po zasięgnięciu opinii banku finansującego działalność eksploatacyjną. W razie ustalenia przez przedsiębiorstwo normatywu środków obrotowych na zbyt niskim poziomie, niezgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami, bank w uzgodnieniu ze zjednoczeniem może w granicach środków przekazanych z funduszu rozwoju na fundusz inwestycyjno-remontowy blokować odpowiednie kwoty na rachunku funduszu inwestycyjno-remontowego do końca roku. Jeżeli przedsiębiorstwo ustali niezgodnie z obowiązującymi przepisami normatywu środków obrotowych na zbyt wysokim poziomie, nie odpowiadającym rzeczywistym potrzebom, zjednoczenie z własnej inicjatywy lub na wniosek banku może zarządzić zablokowanie części funduszy obrotowych przedsiębiorstwa na odrębnym oprocentowanym rachunku bankowym na ściśle określony czas, nie dłużej jednak niż do końca roku.

§ 2. 1. Normatywy ustala się dla następujących składników środków obrotowych:

- 1) materiałów — w układzie ustalonym przez jednostkę nadrzędną, a w razie nieustalenia takiego układu — z podziałem na:
 - materiały podstawowe,
 - materiały pomocnicze,
 - paliwo,
 - opakowania,
 - części zapasowe maszyn i urządzeń,
 - przedmioty nietrwale;
- 2) półfabrykatów i produkcji w toku;
- 3) wyrobów gotowych;
- 4) towarów (w tym również artykułów spożywczych w zakładach przemysłu gastronomicznego);
- 5) nakładów przyszłych okresów.

2. Dla środków obrotowych wymienionych w ust. 1 ustala się normatywy tylko w tych wypadkach, gdy środki te wiążą się z ciągłymi i powtarzalnymi procesami eksploatacyjnymi. Nie ustala się więc normatywów dla tej części środków obrotowych, która jest potrzebna przedsiębiorstwu przejściowo w wyniku sezonowych wahań działalności, działalności podejmowanej na ściśle określony czas itp.

§ 3. 1. Normatywy, z wyjątkiem normatywów w przedsiębiorstwach określonych w § 4, oblicza się na początek i na koniec roku oraz na koniec I, II i III kwartału. Normatyw na początek roku przyjmuje się w wysokości normatywu na koniec roku ubiegłego.

2. Podstawą ustalenia normatywów na koniec roku są planowane **rozmiary działalności gospodarczej** przedsiębior-

stwa w IV kwartale. Normatywy na koniec I, II i III kwartału ustala się na podstawie planowanych rozmiarów działalności w tych kwartałach z uwzględnieniem przepisu ust. 3.

3. Normatywy środków obrotowych na koniec I, II i III kwartału powinny mieścić się w granicach normatywów na początek i na koniec roku z zachowaniem zasady jednokierunkowości zmian (wzrostu lub zmniejszenia) w ciągu roku. Powyższa zasada nie dotyczy normatywów towarów.

4. W przedsiębiorstwach, w których działalność gospodarcza ulega sezonowym wahaniom, normatywy na koniec roku i na koniec I, II i III kwartału ustala się na poziomie wynikającym z rozmiarów działalności gospodarczej przedsiębiorstwa w kwartale najmniejszego nasilenia tej działalności.

§ 4. W przedsiębiorstwach należących do działu gospodarki narodowej „budownictwo” (budowlano-montażowych, geologicznych, biurach projektów i przedsiębiorstwach geodezyjno-mierniczych i kartograficznych) oraz w przedsiębiorstwach zaliczonych do innych gałęzi gospodarki narodowej podległych zjednoczeniom (zarządom) budownictwa, normatywy oblicza się na początek i na koniec roku, na który sporządza się plan. Normatyw na początek roku przyjmuje się w wysokości normatywu na koniec roku ubiegłego. Podstawą ustalenia normatywu na koniec roku są planowane rozmiary działalności gospodarczej w ciągu roku (normatywy średnioroczny). Sumę rocznego wzrostu lub zmniejszenia normatywu wykazuje się wyłącznie w I kwartale roku planowanego.

§ 5. Przy ustalaniu normatywów dla poszczególnych składników środków obrotowych obowiązują następujące zasady.

- 1) Normatywy materiałów podstawowych, materiałów pomocniczych i paliwa oblicza się dzieląc wartość planowanego zużycia poszczególnych rodzajów środków obrotowych w danym okresie przez ilość dni tego okresu i mnożąc otrzymany wynik przez wskaźnik w dniach. Wskaźnik w dniach powinien wynikać z techniczno-ekonomicznych warunków pracy przedsiębiorstwa i uwzględniać między innymi: wielkość niezbędnego zapasu rezerwowego, możliwości zaopatrzeniowe, ekonomicznie uzasadnioną wielkość jednorazowej dostawy, wymaganą częstotliwość dostaw, warunki transportowe. Zgodnie z uchwałą nr 347 Rady Ministrów z dnia 4 października 1960 r. w sprawie planowania i gospodarowania zapasami w jednostkach gospodarki uspołecznionej, normatywy materiałów rozdzielanych centralnie powinny uwzględniać ustalone dla przedsiębiorstw limity tych zapasów.
- 2) Normatywy opakowań, części zapasowych maszyn i urządzeń oraz przedmiotów nietrwale przyjmuje się w wysokości planowanych stanów zapasów tych składników środków obrotowych na koniec okresu planowanego po wyeliminowaniu zapasów nadmiernych i zbędnych.
- 3) Normatywy półfabrykatów i produkcji w toku, z wyjątkiem normatywu robót w toku produkcji podstawowej przedsiębiorstw należących do działu gospodarki narodowej „budownictwo”, ustala się na podstawie danych statystycznych. Za normatyw przyjmuje się średni stan półfabrykatów i produkcji w toku w roku ubiegłym w warunkach normalnych, tj. po wyeliminowaniu wpływu zahamowań w produkcji spowodowanych przeszkodami natury technicznej i innymi. Otrzymaną w ten sposób średnią wartość półfabrykatów i produkcji w toku należy powiększyć o procent planowanego wzrostu produkcji w roku planowanym, uwzględniając jednocześnie wpływ przewidywanych zmian warunków technicz-

nych, technologii produkcji oraz poważniejszych zmian w asortymencie produkowanych wyrobów na kształtowanie się stanów półfabrykatów i produkcji w toku.

4) Normatywy robót w toku produkcji podstawowej w przedsiębiorstwach budowlano-montażowych, geologicznych, biurach projektów oraz przedsiębiorstwach geodezyjno-mierniczych i kartograficznych oblicza się biorąc za podstawę roczny planowany koszt własny produkcji podstawowej. Koszt ten dzieli się przez 360 oraz mnoży się przez wskaźnik w dniach. Wskaźnik w dniach powinien obejmować:

— połowę ilości dni prawidłowego przeciętnego cyklu produkcyjnego obejmowanego kolejnymi fakturami, zwiększoną o

— przeciętną planowaną ilość dni przeznaczoną na odbiór i zafakturowanie robót.

5) Normatywy wyrobów gotowych ustala się łącznie dla zapasów magazynowych oraz dla wyrobów wysłanych, a nie sprzedanych. Normatywy te oblicza się dzieląc planowany koszt wytworzenia produkcji w danym okresie przez ilość dni tego okresu i mnożąc przez wskaźnik w dniach. Wskaźnik w dniach powinien odpowiadać przeciętnemu okresowi czasu od chwili wytworzenia wyrobów do momentu ich sprzedaży. Wskaźnik ten ustala się biorąc pod uwagę: czas sortowania, pakowania, kompletowania zamówień, częstotliwość wysyłek, w uzasadnionych wypadkach czas tzw. sezonowania wyrobu, tzn. czas przeznaczony na składowanie wyrobu do momentu uzyskania pełnych właściwości użytkowych, czas przeznaczony na wysyłkę lub wydanie wyrobu, a jeżeli sprzedaż następuje w momencie faktycznego odbioru wyrobów przez odbiorcę, również czas potrzebny na ten odbiór.

6) Normatywy towarów ustala się łącznie dla zapasów magazynowych oraz dla towarów wysłanych, a nie sprzedanych. Normatywy te oblicza się dzieląc wartość planowanej sprzedaży po cenie zakupu w danym okresie przez ilość dni tego okresu i mnożąc otrzymany wynik przez wskaźnik w dniach. Wskaźnik w dniach powinien odpowiadać prawidłowej rotacji towarów, tj. przeciętnemu okresowi czasu od chwili zakupu do momentu sprzedaży. Wskaźnik ten ustala się, biorąc pod uwagę konieczność wyposażenia przedsiębiorstwa w pełny asortyment towarów, możliwości zaopatrzeniowe, ekonomicznie uzasadnioną wielkość jednorazowej dostawy, wymaganą częstotliwość dostaw, warunki transportowe, a ponadto: czas sortowania, pakowania, kompletowania zamówień, częstotliwość wysyłek, czas przeznaczony na wysyłkę lub wydanie towarów, a jeżeli sprzedaż następuje w momencie faktycznego odbioru wyrobów przez odbiorcę — również czas potrzebny na ten odbiór.

7) Normatywy nakładów przyszłych okresów przyjmuje się w wysokości planowanego stanu tych nakładów na koniec danego okresu z uwzględnieniem obowiązujących terminów ich rozliczania.

§ 6. 1. Właściwi ministrowie w porozumieniu z Ministrem Finansów mogą zobowiązać przedsiębiorstwa do ustalania normatywów dla innych składników środków obrotowych poza wymienionymi w § 2 ust. 1, jak również ustalić inny niż wymieniony w tym przepisie podział środków obrotowych na składniki, dla których należy ustalać normatywy.

2. Właściwi ministrowie ustalają szczegółowe wytyczne normowania środków obrotowych, dostosowane do wa-

runków organizacyjno-technicznych przedsiębiorstw. Ministrowie mogą przekazać swe uprawnienia w tym zakresie dyrektorom zjednoczeń lub zarządów.

3. Wytyczne, o których mowa w ust. 2, powinny być przez właściwe ministerstwa lub zjednoczenia uzgodnione z bankami finansującymi działalność eksploatacyjną przedsiębiorstw, których wytyczne te dotyczą.

II. Pasywa stałe.

§ 7. Pasywa stałe są tą częścią zobowiązań, która pozostaje stałe w obrocie przedsiębiorstwa ze względu na ustalone terminy płatności i jest zaliczana do pokrycia normatywów środków obrotowych na równi z funduszem statutowym.

§ 8. Przedsiębiorstwa obowiązane są planować stałe pasywa z tytułu:

- 1) płac,
- 2) ubezpieczeń społecznych,
- 3) rozliczeń międzyokresowych biernych,
- 4) dostaw,
- 5) wpłat z zysku do budżetu i na rzecz jednostki nadrzędnej.

§ 9. Przy planowaniu pasywów stałych obowiązują następujące zasady:

- 1) Kwotę pasywów stałych z tytułu płac i ubezpieczeń społecznych ustala się dzieląc planowane na dany okres nakłady na płace i ubezpieczenia społeczne przez ilość dni tego okresu i mnożąc otrzymany wynik przez wskaźnik w dniach. Wskaźnik w dniach oblicza się na podstawie różnicy w czasie między końcem okresu, za który przypada wypłata zarobków, a obowiązującą datą dokonywania wypłat.
- 2) Kwotę pasywów stałych z tytułu rozliczeń międzyokresowych biernych ustala się w wysokości planowanego ich stanu na koniec danego okresu z uwzględnieniem obowiązujących terminów ich rozliczania.
- 3) Kwotę pasywów stałych z tytułu dostaw ustala się w wysokości minimalnego stanu zobowiązań wobec dostawców. Za minimalny stan zobowiązań wobec dostawców należy przyjmować w zasadzie wartość przeciętnego pięciodniowego zakupu planowanego na dany okres, powiększoną o 50% przewidywanego przeciętnego stanu zobowiązań z tytułu dostaw nie fakturowanych.
- 4) Kwotę pasywów stałych z tytułu wpłat z zysku do budżetu i na rzecz jednostki nadrzędnej ustala się w sposób analogiczny jak w pkt 1.

§ 10. Pasywa stałe należy ustalać w jednakowej wysokości we wszystkich kwartałach roku objętego planem na poziomie wynikającym z rozmiarów działalności w kwartale najmniejszego nasilenia tej działalności.

§ 11. 1. Właściwi ministrowie mogą zobowiązać przedsiębiorstwa do planowania pasywów stałych z innych tytułów poza wymienionymi w § 8. Upoważnienie to ministrowie mogą przekazać dyrektorom zjednoczeń lub zarządów.

2. Przepis § 6 ust. 2 ma odpowiednie zastosowanie.

III. Przepisy końcowe.

§ 12. Przepisy zarządzenia dotyczące ministrów mają zastosowanie również do kierowników urzędów centralnych.

§ 13. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1961 r.

Minister Finansów: J. Albrecht